

Nimede arendus:

Valli Rurki aremel	-	Malli
Ella " "	-	Stella
Hilpa Kollist	-	Vilja Tammist
M. Maime Kella	-	Maime Kella
Nathan Kuro	-	Rati Luts
Hugo Kuro	-	Ago Luts
Valve Rand	-	Salma Teras
H. Viirhaus	-	H. Viir

Kahred Valter Niiluse päevikust.

I 9 3 I

Kurz ist der Schmerz
und ewig ist die Freude!
Schiller.

Siin tahan kirjeldada oma tundeid, elamusi; siia tahan paigutada end sellisena nagu olen, või vähemalt sellisena, kuidas arvan end olevat.- Mee- nutagu järgnevad leheküljed kunagi aegu, mis ammu möödunud, värskendagu tun- deid, mis ammu unund; olgu nad võib olla kunagi mu kohtunikeks.....

Minu seninse elu.

=====

(15. juul. 1913 - 1. jaan. 1931)

Olen sündinud Tallinnas 15. juul. 1913.a. Omast varajasemast lapsepõl- vest mäletan vaid nagu läbi une üskikuid pilte, kuid nad on niivõrd ebasel- ged, pea sisutud, et oleks neid mõttetu kirjeldada. Alates minu viiendast, õigem neljanda eluaasta lõpust, on ~~mul~~ mul enamvähem pideva ahelana rida sündmusi minu eluloost meeles. Mäletan ärevaid revolutsioonipäevi, "Paksu Margareeta" põlemist ja muid tähtsusetuid sündmusi. On meeles tühi korter, kui isa korterisissest revolutsiooniärevuses ära müis. On meeles maja, mille isa rahapaigutamise otstarbel ostis. On meeles maja müümine ja sellest tingit reis Valka. Isa uskus sääl olevat rahulikuma elu puhkevas sõjakeeri- ses. On meeles isa Tallinna põgenemine, ta lahkus süngena, kuna ei võinud meid kaasa võtta. Kord tuldi isa taga otsima. Vastikud ja kurjad punaväela- sed olid korteris. Midagi teada saamata lahkusid ähvardades. Ema langes kahvatuhult voodile.

Siis oli kuuldusi "valgete" tulekust. Mäletan, kuis kõneldi hulgast mahalastuist. Selgelt on silme ees kelder, kus konutasime, ku "pünased" lahkusid ja linna pommitati ja osalt õhku lasti. Mäletan, kuis saabusid esimesed "pohjan pojat", kuis osa neist meile korterisse asusid. Siis tuli isa. Sõitsime Tallinna. Elutsesime Kopli kasvarmuis. Siis olime T. tänaval mingi ajutise kasarmu lähedal. On meeles sääline sõdurite elu ja mõned "tut- vused" ohvitseridega. Asusime Balti jaama juurde elama. Siinkohal on lünk. See võib olla on tingit sellest, et polnud midagi erilist ega tähelepanuväär- set, mis oleks aitanud mõnd olukorda või sündmust meelde jätta. Mäletan, kui- das käisin koolis eksamil ja vastasin, et viiel korral on üksteist kõrva. Siiski sain sisse kooli. On meeles rida pisirõõme ja -muresid koolielust. Teravalt kui tulitähedega on meeles 1. dets. 1924. Verd ja surnuid, politsei- patrulle, ärevaid nägusid, neid mäletan. -- Siis kolisime Järvele, oma majja. Et iga algus on raske, siis tuli mulgi vanemate jõupingutusile maja suhtes kaasa aidata. Tuli loobuda ja tuleb nüüdki sageli koolivendade ühisettevõt- teist. Siiski ei saa ma nentida, et mu vanemad mind kõigist noorusrõõmest püüaksid eemaldada. Jõudu mööda lasksid ja lasevad nad mind nii mõnestki lõbustusest osa võtta. Üldse pean mainima, et mu vanemad mind eriti "puuris" ei hoiu. Peetakse vaid mõistlikku ja parajuse piire, mida eriti mu tervislik seisukord nõuab. Olen nimelt pisut nõrke kopsega. Need oleksid üldiselt minu elukäiku puutuvad küsimused. Kirjutan ka pisut oma enda isikust.

Olen X gümnaasiumi 4. klassi õppureid. Õpetajate üteluse järele olen õppureid, kes küll andekas on, kuid "asja", s.o. kooliskämmist küllalt tõ- siselt ei võta. Võib olla! Ma pole mitte n.n. automaatseid tuupijaid ja teen vahel pisut "mürtsu". Ka ei jää ma rahule, kui mulle ilmselt ülekohut tehakse. Kavatsen cum laude lõpetada. Kes teab, kuis läheb. Olen täiskarsk- lane ja kooli õppurite ringi esimees. Olen laulu ja tantsusõber, loodusar- mastaja, unistaja, vahel luuletan ja filosofoerin. -- Ema on mulle õelnud, ma olevat tormakas, vahel ka räpakas, üldiselt ägedalo muline. -- Ei saa ise enda iseloomust kirjutada, kuna see oleks paratamatult ebaõigelt välje- ndet. Usun, et järgnevad päevpäevased märkmed seda ise teevad.

See oleks kõik, mida vajalikuks pean kirjutada. Et see kirjutus tujukana, järjekindlusetuna ja silumatuna võib näida, oleneb ~~minu~~ mu mitmekesisest meeleoludest, mis mind kirjutades valdasid. Võib olla on see ka mu karakteri tüüpilisi väljendusi.

31. dets. 1930.

I. jaan. 19..

Kell lõi just praegu kaksteist. Uus aasta on saabunud! Raadios mängib praegu pidulik marss isamaa auks uue aasta puhul. -- Mis toob uus aasta?.....

Täna käisid meil sõbrad. Üks oli isa koolivendi, R., oma proua ja kahe täisealise tütreaga. Huvitavad tütarlapsed, nii Malli kui ka Stella. Malli on pisut kokett. Lõbus uue aasta algus.

2. jaan.

Hommikul lõpetin Vilho Helaneni "Karmid tähed" lugemise. Pentti on kütkestavaid tüüpe. Hiljem suusatin. Kõigist minu püüdeost hoolimata ei saavuta ma korralikke suusa pöördeid.-- Õnnetuslikult aparaat läks rikki. Parandus maksab kuni neli krooni. Tuju halb. Kust võtan selle raha? Raamatukogus lugesin Galsworthy "Tume õis". Haruldane raamat. Mõjus mulle iseäralikult. Sylvia kuju meenutas mulle üht tantsuskursuse kaaslast, noort gümnaasiasti Vilja Tammistit. Ma ei tea mis see on, kuid ma ei suuda teda kuidagi unustada. Ta pole iludus. Üül aga elav, andekas, vaba käitumisega -- ja siiski tagasihoidlik. Tantsukursus oli ammu, sügisel. Vahepeäl kahvatus ta kuju pisut mu hinges. Alles nüüd kohtasin teda. See oli karskuse kongressil. Avaaktusel tantsisin temaga. Ta tänas mind pühade kaarti eest, mille olin saatnud talle. -- Ma ei tea, miks mõtlen sageli temale.....

3. jaan.

Käisin linnas. Aparaaadi parandus maksab kolma ja pool krooni. Häbematult kallid! Kohtasin sõpra Heinzi. Ta suusatab hatuldaselt hästi. Kodus mängisime koronati -- kaotin pea kogu aeg. /// /// Valjuhääldaja mängib. Tuju on nii imelik rahutu... Vilja Tammist!

4. jaan.

/// //// Töötasin kuni lõunani referaadi kallal, millega õppurite ringis esineb. Referaat käsitleb //üht kirjanduslikku teost //. Hiljem kirjutasin ümber üht näidendit, mille autor ise olen. Räägin eestikeele õpetajaga koolis, võib olla lavastatakse see tuleval kooli peaol. Öhtul käisime K-de pool. Oli lõbus oleng. Sääli oli ka Taimu Heli, üks mu naistuttavaid sinasõpru. Imelik on minu ja tema vahekord. Ta on kaunis meeldiv, kuid sellise iseloomuga, et ma alati teda nõkkima kipun. Võib olla tegin talle pisut liiga. Koju sõitsime seltsis. Ta ei näinud pahasena. Rongilt maha tulles kohtasin ema ja õdesid, kes teises vagunis sõitsid.

6. jaan.

Hommikul õppisin, siis suusatin. Päälõunat otsustin omi sõpru Nat ja Ago Lutsusid vaatama minna. /// /// Sinna tuli ka prl. Salme Teras. Oli mugav oleng. Tantsisime. Tulin alles kell üks koju. Ei tea, mis vanemad hommikul ütlevad. Mõõtsin temperatuuri -- 37,1! Oh need kopsud! Miks olen nii nõrga organismiga!

7. jaan.

Hommikul tuli vanamile "ettekanne" teha hilise kojutuleku pärast. Ema oli väga rahutu olnud. Seletin olukorra. Muide, täna oli selle aasta esimene õppepäev. Imelik, pole viimasel ajal kunagi enam korralikus tujus. Hajameelne, närviline, tujukas. Pole endaga nagu rahul, kuigi nurisemiseks põhjus puudub. Siiski võib olla on põhjuseks kodune elu. Armetu, labane igavene rühkimine ja endavaevamine. Vanematele teeb maja võlgade maksmine raskusi. Sellest on tingit meie üksluine perekonnaelu. Korteri kitsas -- ei saa sõpru võõrsile kutsuda ega vähematki lõbu endale lubada. Hinges närib, näbib, midagi nagu puuriks, torkaks ... Soovin uppuda koolitöhe, järeleaitamise tundes, et ei jääks aega mõtlemiseks, unistamiseks... Kuid siis ei pea vist tervis vastu. Ikka need kopsud -- 36,95.

9. jaan.

Raadio valjuhääldajast kostuvad ^{muusika} ~~hääled~~ helid. On imeline meeleolu. Tõstaks koonu tõbise penina vastu taevast säravat kuud ja huluks, huluks... Ei tea, miks! Ja taas mõtlen kolmekuningapäevasele olengule. Tahaks jälle tantsida, unustada aeg ja ruum, ainult rütmiliselt liikuda... Mu ülikonnast levib veel ikka aroomi, mis sattus sinna tantsides Salme Terasega., tema rõivist. Ta tarvitab kummalist parfüümi. Oh ma lool! Milleks seda kirjutada. Praegu mölgub meeles Vilja Tammist.

10. jaan.

/// /// Praegu päevikut kirjutades on imeline meeleolu. Elu tundub igavana, üksluisena. Tahaks nagu midagi, mida, ei tea. Rahulolematus iseen-
daga, aga põhjust ei tea. Temperatuur -- 37 ! Olgu!..... Järsku turgah-
tus meelde, on olemas üks tütarlaps nimega Vilja Tammist.....

//////

18. jaan.

Käisin lauluproovil. Esmaspäeval tuleb meil iluduskuninganna korromimis-
pidustusel esineda. Huvitav. Iludusvõistlus ise on minu arust naisele alan-
dav. Tervis jälle kehv, kuid mitte kopsud, vaid paistes kurgunäärmed on mu
palaviku põhjuseks praegu. Vilja Tammist .. Ah, mitte mõelda!

//////
28. jaan.

Mingipärast meenus praegu karskuse kongress ja Vilja Tammist. Mul näib,
ta pole nii nagu teised tütarlapsed. On iseseisvam, uhkem, mitte kergelt
saavutatav.

///

31. jaan.

Kelgutin koos Silvia ja Taimuga. Silvia kelk purunes. Ma polnud süüdlane,
kuid kuna ka kelgul olin, tuleb oda kahju arvatavasti minu kanda. Loen J.
Lapp'i "Vabaduse eest" -- huvitav. Imelikke tundeid on mul vahel. Unistan
kellegist keda armastada. ... Vahel tundub armastetava ideaalkujuna Vilja
Tammist. Mine võta kinni! Õeldakse, puberteedi ajal arenevad inimesed sage-
li fantaseerivat. --

1. veebr.

/// /// Aegajalt unistan naisolendist, millisest, ei tea isegi.
Ta peab mu ideall olema, kuid ei mõista seda kirjeldada. V. Tammist -- tun-
nen teda küll liiga vähe, see v ist küll ei ole. Ta kuju kahvatub mus
järjekindlalt. -- Homme on koolis revision. Olen õppinud küll kõike, kuid
ei midagi põhjalikult. Tulgu mis tuleb! ---

///

3. veebr.

Ena kurdab rahalise kitsikuse üle. Uue ülikonna saamine on alles küsimus.
Järeleaitamise tunde on vähe, järjekindlalt isiklikku raha ka vähe. Kodune
elu labane, aina rühmamine sendi järgi. Siiski, toit ja kehakate on seni
korralik olnud. Maja vabaneb senthaaval võlgadest. Koolis ringi tegevus
loid. Kõik lasub minu õlul. Korralda referaate, anna album välja, jne.
--kõik pea üksinda. Tõlgendite võistlus ei tööta taga järgi anda. Opetajad,
samuti ka õpilased on ringi tegevuses passiivsed. Mis on mul kasu, et olen
aateline: karsklane, mittesuitsetaja, keeleuenduslane; et õpin hästi, püüan
end arendada lugedes, uurides, mõeldes. Kas poleks parem laiselda, nagu tei-
sed, juua, suitsetada, üha pidudel kolada. Näen, nad on endaga rohkem rahul
kui mina. Kavatsusi, mõtteid, neid neetuid on päa täis. Milleks? "Muulast
oled sa võet ja mullaks pead sa saama". Miks olla vahepela teistest mullast-
võetusist parem?

4. veebr.

Ilmamuutus allub kindlaile loodusreegleile. Tujumuutus inimesel --millele
allub tema? Hommikul hää meeleolu, koolis kerge, lõbus päev ja nüüd õhtul
selline matuse meeleolu! Miks? Millest? Tunnengi et tahan midagi. Mida? Ei
tea.

//////

7. veebr.

Viis tundi pinke nühkida. Siis koju. Suuskadel mõni tund, siis koju
õppima. Valjuhääldajast kuuldu mingi kaasakiskuv foks. Ah! Tahaks tantsida,
lõbutseda. Pole raha ega sobivat ülikonda. Kuna annan tunde, siis jääb
õppimiseks aega väheks. Tuleb laupäeval ja pühapäeval ette õppida. Siiski
on hää, et niigi palju teenin.

8. veebr.

Tuju kehv. Mõtlen, unistan, filosofoerin -- hulluseni. On selline meeleolu, et tahaks kellegi armsa naisolendi sülelusesis suikuda igaveeks.

19. veebr.

Murdsin suusa. Jälle rahakulu. Tervis pisut kahtlane. Ühest tunnikohast jäin ilma. On kehvapoolne tuju. Igatsen üht naisolendit, keda ... noh ütleme kas või ahistada. Tahan tantsida ja elu üliproosalikkust unustada. Ainult ajutiseltki.

/// ///

28. veebr.

Kena päev oli. Kodus teatas õde, et Vilja Tammist on mu pileti vastu võtnud. Kontserdi alguse eel kohtasin teda. Täna pileti eest. Kohtamisel hoidis tema käsi rinnal ja minu parem käsi rippus kuue nööbil. Kumbki ei söandanud esimesena kätt sirutada. Keskustelime. Ta on lihtsalt veeltlev. Vaheajal jalutades mõõdusime korduvalt Vilmast ja tema sõbrannadest. Nad näisid minust ja mu saatjannast huvitet olema. Olgu! Nüüd nägid, et nemad mitte ainsad ei ole, keda tunnen. Kõnelesin Vilja T'le lähemalt meie laulukoorist. Ta näis asjast õige huvitet olevat. Sõnas, et võib olla astub ta ka koori liikmeks. Noh, annaks Jumal. Tema seda ei kahetseks. Ja mina! --- Tema täpsemal vaatlusel jõudsin otsusele, et tal palju sest puudub, mis iludusel nõuetav on, kuid tema käitumine, tema meeldiv olek. Ei saa öelda, et oleks temasse noh, ütleme, kas või armunud, kuid see "midagi", see kõitev veetlus ei lase mul teda unustada. Öeldakse, et kui poisil tüdruk meeldib, ta tema seltsis tahab olla, kõikjal temaga viibida -- see olevatki armumine. Kui see tõesti nii on, seega oleks siis selge, et ma olen armunud. Kuid kogu see vahekord Viljaga on -- un je ne sais pas quoi.---

1. märts.

Terve päeva läbi oli mul meeles, et V.T. ehk tuleb ka lalulukoori, kus avaneks mul võimalus teda sagedamini näha, temaga keskustella. Ah, peaks t a ometigi tulema! Igatsedes ootan homset õhtut. Meenub, kuid temaga kustrusel tantsisin, kuid koolipeol tantsisin, Ah see koolipeol tantsit valse anglaise. Või karskuskongressil, kus liuglesime pea ainsa paarina sama tantsu tantsides. Ei tantsiks mitte sellepärast temaga, et tunda tema füüsilist ligiolekut, vaid tantsiks sellepärast, et tunda tema vaimset ligiolekut. Ma ei tea ähgi, mis värvi ta silmad on, samuti olentalle vaid usklikuid komplimente öelnud. Ah, ohkan, nagu sentimentaalne narr, kuid ma ei saa teisiti!

/// ///

4. märts.

/// /// Kodus õppides, l gedes, mõeldes muutub meeleolu isemoodi nukraks. Miks? Ei ole mingit lohutust ajuti. Ei saa ristiinimese jumalat paluda, kuna ei usu ristiinimeste jumalat. Usun midagi, mis inimesist vägevam, kuid see on võim, millest aru ei saa, mida nii paluda ei suuda, et lohutust leiaks. Tunnustan kõiki piibli kõlblaid nõudeid, kuid ei saa Piibelt jumaliku kirjana võtta. Vaevan oma vaest pääd Kant-Laplace'i teooriaga. See kõik on must kahtleja, kõikuja teinud. Ei suuda alilealast uskuda, kuid neil, kes seda usuvad, näib rahulikum hing olevat.

/// ///

12. märts.

/// /// Usuõpetuse õpetajaga asusin Jeesuse jumalokk se üle vaidlema. Tamidagi olulist ei suutnud väita. K ik mu olemus tunnustab, jaatab jumaluse olemust, kuid ei tunnusta piibli jumalaid. Ei mõista endale kujutleda võimu, millesse usun, mille üleolekut tunnen. See ongi üks mu rahutuse põhjusi. Niipea, kui hakkab targutama, filosofoerima, saan sellise tuju, meeleolu.

/// ///

29. märts.

Painajalik tundmus. Kuis suudan need kaks nädalat mööda saata? Kuidas reageerib klassijuhataja? Kas ta on loost direktorile teatanud? Kõneleb ta sellest esimsel koolipäeval, enne minuga kõnelemist? Kas suudan ta neimamiskava kui tal selline on, vabandustega luhta ajada? Mis saab must, kui ta teatab? Mis ütleavad siis vanemad? Ema vaene võib küll närvisoki saada. Palusin, mida pole tükk aega teinud, palusin härdalt võimu, mida ei tunne, kuid mille üleolekut siiski tunnen. Võib olla aitaks Piibli jumaluste palumine? Kui nüüd pääseks, püüaks kõigist ninatarkustest oobuda. Tunnen, et olen ka vanematele sageli ülekohtune.

/// ///

19. jaan. (järgmine aasta).

Muide nägin üle hulga aja, see oli vist eile, prl. H. Virka. Naeratas armsalt, no muidugi mulle. Ent mis loeb ta mulle. Mina unistan ikka ainult ühest, Viljast. Lihtsalt unistan, teisiti ei saa. Vahel koolis, vahel kodus, kuidas aga juhust. Romantilis-sentimanataalne poiss! Olgu. Olen. Nood ajad olevat kõigil nooril, arenevail inimesil.

/// ///

7. veebr.

~~Milja~~ Vilja, sageli mõtleh Sust!

/// ///

9. märts.

Piibli Jumal olevat vägev, kõige häduse allikas. Tubli! Miks jättis ta kurjuse siis üldse maailma? Eks ta hävitanud selle. Olnuks inimesil parem, olnuks tal vähem taunida patuseid. Ei! Ta säästis kurjuse andmaks teda hädahohtliku mängukannina inimesele. Ja siis hiljem, kui inimene on kasutanud kurja, ahvatlevaid juhte on palju, siis karistab ta inimest. Eks see ole sama, kui mina, küllalt arukas, annan tikud mõneaastasele lapsele ja ahvatleks teda mängima nendega, et teda siis hiljem karistada, kui ta on läitnud need ja süütand maja. Ei! Usun, too Piibli Jumal pole too õige jumal! Piiblist loeme ikka Arhimani ja Armuthi võitlusi. Kumb on neist siis vägevam?

Usun parem sellesse, kes on pannud liikuma me planeete süsteemi, asetanud selle me linnutee süsteemi, ja kes on üldse annud maailmale ta praeguse kuju. Misk peaksin toda ülevat võimu rakendama tolle kitsa Piibli piiresse, kus leidub niipalju paradokse, vastulauseid Jumalale endale. Milleks vajajan antropomorfismi, milleks pean personifitseerima tolle vaimu? Piisab, kui tean, nagu iga aus kristlane: Jumal on tajumatu. Mingil kombel aga ei jatka ma seda mõttekäiku, nagu A.Sixte P.Bourget' "pilases", et me olla põhjendab tajumatule ja seda tajumatut ei saa võtta reaalsena.

Kolmikut: Isa, Poeg ja Püha Vaim ei suuda ma võtta aksioomina. Usun millegisse, mis on must võimsam, aga mida ma ei taju. Pastor Sommer püüab meid küll veenda, et on absoluutse tõe allikad avastanud, aga mina suhtun sellesse skeptiliselt.

Misk loob too vägev Jumal (s.o. Piibli Jumal) siis nii erineva ehituselise inimõistusi, et ühest saab roimar, teisest ideaalinimene. Pole ju roimar süüdi, et ta on lood roimariks, et ta mõtleb roimarina, Järelikult ei kannata ta ka vastutust oma tegude eest. Ülekohtune on ka seda paradiisi lasta, kes pole seepärast kartnud roimi, et tal pole roimari hingelaadi.

Noh, olen nüüd küllaldaselt Jumalat "teotanud".

Peab õppima ja mu novell tahab ka viimistlemist. Viimasel ajal olen rohkem rahulolevas meeleolus.

/// ///

16. märts.

Naljakas on mõelda, et olen juba tublisti üle kaheksateistkümnene, ja pole veel kordagi suudelnud ühtegi tütarlast päale oma õgede. Nii pisut emband olen vaid mõned. Küll olen vist ikka süütu poiss. Hmja, mulle pole ju ka ühtegi tütarlast pihku puutunud, kes just oleks kergeltvõetav. Mõni, kellel meeldin, ei meeldi mulle, nii on needki võimalused kasutamata. Teiste vallutamiseks pole ma kunagi liiga palju vaeva näinud. Paar korda koju saat. Ei meeldi ma talle -- jumalaga! Miks end vaevata sinuga?-- Nii olen olnud senni. Ajapuudus, ksvatus, ka enesedistsipliin on mind sundinud püsima taas korrektsuse piires.

Üldse ma nagu olen melankoolne, nii on mu tunded kauakestvad, kuid nende tõkkimiseks ei piisa momendist. Nii ka usun, et olen "impragneerit" teataval määral kõige elumeheliku vastu, aga siiski, kui oleks juhust? Aetuna uudishimust teeksin nii mõndagi.

Prl. 1,2,3,4,5,6,7,8 -- eks nad kõik ole olnud nii pisut südame küljes. Ka prl. 9,10,11,12,13 on mulle meeldinud.

Ja nüüd on vaid Vilja. Ikka too Vilja! Näis, kuidas kujuneb asi.

16. apr.

/// /// Eeskava lõppedes otsisin prl. Tammisti ülesja viisin ta "Sinisesse saali" tantsima. Ta näis mu mõtteid ses suhtes jagavat, nimelt et me sobime kahekesi üpris hästi. Ta sõbrataridki ja mõni ta meestuttav "hajuksid", kui mina ta oma hoole alla votsin. Tantsisin üksi temaga. Ainult ühe valdi tegi ta ühe teisega, kuna ma end ses tantsus küllalt tugevana ei tunne.

Viisin talauda, mida ta üpris rahulikult lasi sündida. Teed jueski

ei tulnud tal jutust minuga puudu. Ilmnes kõigiti ta tasakaalukaks ja kindel olek. Vanasti ikka tundsin end nii pisut kohmetuna ta seltskonnas, aga nüüd oleme sest mõlemad üle.

Kii ma vaid teaks, et tema suhtumine minule oleks rohkem, kui sõbralik. Tantsisime peaaegu tantsu tantsu järele. Kaks tundi, seda polnudki ju palju. Siis saatsin ta koju. Poistel läks midugi uus oleng lahti kuskil tantsuõpetaja juures. Ta keeldus tu emast sinna, kuna tal puudus vastav luba vanemalt. (Ma leiain, et nii peabki olema minu ideaalne tütarlaps).

Nojah, ilus mälestus jäimsestki kooli peat. Nii saatsin Vilja koju. (Me oleme ikka veel teineteisele prl. Tammist ja hr. X).

~~xxx~~ Siis tormasin rongile ja nagu ma juba aimasin, leidsin ~~xxx~~ säält prl. Kõiviku. Tõin ta paugu pealt rongilt maha ja tegin talle selgeks, et ta tulgu muga tantsima Sareeni juurde, kus teised kaasvõitlejad juba ees olid. Ta tuligi. Seletas, olevat hr. X'ist peatselt lahkunud ja igavust tunnud me peal. Üldse ajas nii pisut imelikkuhtu juttu. Ei saanud ma aru, kuis me pidu just meeldis talle. Vabandin, et ma mitte ei saand lõbustada teda küllat hästi. Ta näis aru saavat mu olukorralst. Igatahes oli ta nii ilmelik kogu see aeg. Üldse tundub tas midagi nii pisut kassilikku, saladuslikku. Ta huvitab mind. Üüan jõuda selgusele, mis ta õieti on. Pisut ekstravagantne on ta nüüd kindlasti, naiivne ka, elunautijagi vahest.

Ilus sale ja painduv keha on tal, aga ikka nagu juba ütlin, kassilik. Ja silmadki sinakas-rohekad, kassi omile sarlevad.

Tänaseks piisab,

20. aprill.

Koju sõites kohtasin A'd, kes ütles, ta saavutavat mulle X kooli lõpppeo kutse. Ühe sõnaga, mul vist veab jumalikult.

Olen taas romantiliseks muutund, olen taas sentimentaalitsema hakanud. Viljast unistan ma jälle. Ta on ju nii veetlev. Muide, saameks toda kutset pidin mingi fataasilise kirjandi armastusest kirjutama, kellegile tundmatule kommertsgümni plikale. Koõliski teeninraha kirjutades teisele kirjandeid. Too on mulle ju nii lihtne!

Tervis on taas korras. Süda on taas tulvil iha Vilja järgi.

21. apr.

Palju õppida. Unsitan Viljast.

23. apr.

X kooli abituuriumi peole läksin eeldusega, et saan õhtu veeta koos Viljaga, aga võta näpust. Vilja oli küll säält, aga mai/ ei mõitsnud kasutada juhust ajamaks talle ligi (tarvitan sargooni). Hiljem oli keegi härra ühes oma seltskunnaga ta "okkupeerind". Tükil ajal ajal ma üldse ei saanud talle ligi. Jalutelles ta vaatles mind nii imelikult. Palusin teda kord ta härra kõrvalt tantsulegi, aga taoli end juba ära luband tolle samale härrale.

Hiljem ta lahkus millegi pärast nende härrade seltsist, Tantsisin ta - ga isegi polkat. Üldse vaid kolmatantsum saingi tant ida taga. Ta ütles en d väsinu olevat. Koju saatsin ta midugi nagu tavaliselt. Ta näis sarnasena, kui seni ikka oli olnud.

Aga mina, küll ma armukadetsesin! Oi neid kadeduse piinu! See vist oli esimest korda mu elus olla armukade. Iga ta naeratus mõnele teisele härrale, see tegi mind lausa kohutavalt kadehaks. Ah lollus too oli. Egas too tütarlaps ju pole veel minu. Miks kadetseda! See ju on naiivne. Aga, aga ... Siiski saa sinta koju.

30. okt.

Andsin Viljale ta suurenduse ja palusin talt ühele eks. allkirja. Ta tegi seda. Noh, koju läksime nii kella I. paiku. Tegin viisakalt katset toetada teda käealt. Ta keeldus tagasihoidlikult. Just tema maja väravas sattusime ühe kamba meeste küüsi, kes osutusid ta tädi poegadeks. Need tegid minu ja tema arvel pis t nalja ja haihtusid lõppeks. Siis ta ütles mulle vaid hääd õhtut ja ~~xx~~ läks. Mitte "nägemiseni" ega "hääd reisu" ta ei ütelnud! Mine siis saa tast aru. Lihtsalt arusaamatu.

/// /// Aga mul on Vilja pilt ja tema oma allkiri pildil ja ta meeldib mulle nii väga! Aga ---- noh olgu! Sa ei pea mitte pimesi armunud narr olema! Homme algab uus lehekülg! ----

31. dets.

Mus on õige palju taltsutamast, elu, temperamenti ja hoogu. Kuid samas kannan omajänesenahka põues. Eriti just tütarlaste sühtes. On tüdruk temperamendilt mulle võrdne, ~~xxxx~~ ehk temperamnetsemgi, siis suudan esineda päris hästi. On aga tüdruk vähemtemperamnetne või on ta temperament peidet kuhugi arguse ja külmuse poositaha, siis olen ma üpris abitu.

Võtamenäiteks Vilja. Temaga saame rääkida vaid teatrist, kirjandusest, ENK'st, koolist, õpetajaist, õppeaineist, ühiseist tuttavaist ja päevasündmusist. Komplimente -- ei, flirti -- ei. Tantsides on tal aga temperamneti küll. Eriti märkasin seda tantsides taga viimati. Inglisvals see läks sellise hoo ja elavusega, vaid libisesime, hõljusimesulades ühte muusika rütmis. Aga polnud ses tantsus midagi erootikasse kalduvat, sest mulle on vastik kasutada kurjasti tütarlaste usaldust, kutsunud neid tantsima ja pannes ümber tütarlapse selja om akäsi. Mõned harrastavad siis teatavaid pigistamisi, kobamisi, puusanõkse, mulle on see füüsiliselt vastik.

Võib olla kindlustaks selline käitumine mõne tüdruku juures rohkem edu, kuid ma eriti pole vaimustet selliseist tüdrukiist. Ei julge ma ka Viljat liigitada selliste tüdrukute kilda.

date Siiski võib olla peaksin käituma rohkem üleolevalt tüdrukute suhtes, näiteks oma mehelikku üleolu. See vahest sisendaks tüdrukuile rohkem aukartuse tunnet minu kui naisuguse vastu -- aga mulle tundub se line käitumine vastutoksusena endale, omapõhimõttele.

Juba kolm aastata tunda tüdrukut, nüüd lõppeks olla veendunud, et armastad teda ja veel ikka mitte midagi julgeda!

B'l vist ikka oli õigus, kui ütles, et haara tüdruku käed, vaata talle silma ja suudle üpris julgesti! Riskida! Kas kaotada siis kõik või võita kõik. Noh, aga nüüd on see võimalus kahjuks läbi.

Näis, kas kutsub Vilja mind oma abituriumi peole!